

МАЛАДЗЁЖНЫ СЛЭНГ У ПЕРЫЯДЫЧНЫМ ДРУКУ

Маладзёжны слэнг (жаргон) – разнавіднасць мовы, якая ўжываецца ў вусных зносінах пэўнай сацыяльнай групы. Гэта своеасаблівы пароль, дзе па слову ці выразу пазнаюць чалавека, блізкага па інтарэсах, стылю жыц-

ця і г. д. Маладзёжны слэнг – цікавая лінгвістычная з’ява, існаванне якой абумоўлена сацыяльнымі і ўзроставымі межамі. Ён з’явіўся не так даўно. Амаль да пачатку XX стагоддзя існавалі асобныя словы, уласцівыя пэўнаму колу маладых людзей, напрыклад, семінарыстаў. Больш актыўна слэнг пачынае развівацца з канца 50-х гадоў, калі ў асяродку маладых людзей сталі з’яўляцца першыя жарганізмы, якія выяўлялі спецыфіку іх жыцця і інтарэсаў. У гэты час, як адзначае А. Г. Барысава, з’явіўся жаргон “стыляг”. Для членаў такіх груп было характэрна захапленне моднымі рэчамі, заходняй джазавай музыкай (1, с. 84).

Умоўна ў маладзёжным слэнгу можна выдзеліць наступныя віды: школьны, студэнцкі, ваенны слэнг, а таксама слэнг прадстаўнікоў нефармальнага маладзёжнага групаванне (хіпі, панкі). Некаторыя вучоныя даследуюць слэнг так званых “новых рускіх” (3).

Жаданне выразіцца экспрэсіўна, модна, эмацыянальна вядзе да таго, што моладзь свядома адступае ад агульнапрынятых моўных норм.

Заўважана, у артыкулах, прысвечаных моладзі, ужываецца лексіка, якая пераасэнсоўваецца ў маладзёжным асяродку і атрымлівае іншае значэнне, напрыклад, мадальнай ацэнкі: *крута, класна, клёва, пантова, казырна* і інш. (2). “Крута” азначае ‘выдатна, цудоўна’. (*Аказваецца, расшыфроўваецца гэта мудрагелістая канструкцыя так: “Ле” азначае – Леанід, а “Гал” – Галубовіч. Крута? НВ. 27.01.2004. Многія, пэўна, вырашылі для сябе, што пісаць можна “пра ўсё”, і чым “круцей” – тым лепш. ЛіМ. 30.01.2004. Калекцыя аўтамабільнай літаратуры ў Сяргея дома, магчыма, круцейшая, за збор Нацыянальнай бібліятэкі па гэтай тэме. ПВ. 26.05.2005*).

Асабліва высокачастотнае праяўленне жарганізмаў у матэрыялах СМІ на тэму музыкі, жыцця артыстаў: “фанера” – ‘выкананне музычнага твора пад фанаграму’, “фэн” (тое ж што і “фан”, “фанат”) – ‘прыхільнік’, “профі” – ‘прафесійны выканаўца’, “хитяра” – ‘папулярны ў пэўны час музычны твор’. (*Противникам “фанеры” надо ходить на похороны – там всегда играют живую музыку. АиФ в Б-си. № 40. 2005. Многие фэны группы до сих пор считают своим долгом засунуть в рот дуло пистолета... АиФ в Б-си. № 41. 2005. Сам Люты – “профи”, якога ў нашай краіне добра ведаюць. ЛіМ. 15.06.2005. Мы и сыграли немного – самые забойные хитяры. МГ. 17.02.2005*).

У аснове маладзёжнага слэнгу выразна адчуваецца блатны жаргон, з якога моладзь пераймае спецыяльную лексіку: “облом” – ‘няўдача’, “чувак” – ‘хлопец’, “прыкольны” – ‘смешны’, “застукать” – ‘застаць зняцку’, “лохушка” (ад “лох”) – ‘прастафіля, недалёкі чалавек’, “понт” – ‘па-

водзіны і знешні выгляд, якія выклікаюць самаўпэўненасць’, “срываць крышу” – ‘губляць кантроль над сабой’. (И то, что идёт от сына, который знает “облом” или “чувак” не только по-русски, но и по-английски. ЯМ. № 7. 2002. № 19. 2005. Самае прыкольнае, калі арганізатары ска-залі, што гэта лепшае з маладзёжнай музыкі. ПВ. 26.05.2005. Парень этот был “застукан” в нетрезвом виде после турслёта. ПВ. № 41. 2005. Ребята в классе начали издеваться надо мной, говорить, что только лохушки слушают попсу. АиФ в Б-си. № 41. 2005. Хотя по сравнению с другими псами у Годзиллы больше понтов. ВМ. 1.11.2005. Если у подростков “срывает крышу” из-за того или иного артиста, музыкант в этом не виноват! АиФ в Б-си. № 41. 2005).

З вышэйпрыведзеных прыкладаў нельга вызначыць, асоба якога полу так выказваецца. Гэта абвяргае думку пра жаночы лексікон як пра больш прыстойны і правільны. Дыферэнцыяльнай рысай у гэтай сітуацыі з’яўляецца не гендэрны, а прафесійна арыентаваны або сацыяльна абумоўлены фактар. На жаль, можам канстатаваць, што жарганізмы дазваляюць сабе многія знакамітыя асобы ў інтэрв’ю, а таксама журналісты, каб паказаць, што яны са сваім чытачом “гавораць на адной мове”.

Увогуле словы маладзёжнага слэнгу ахопліваюць амаль усе бакі нашага жыцця, таму іх можна падзяліць на тэматычныя групы: назвы асоб па сваяцкіх адносінах, па родзе дзейнасці, назвы частак цела чалавека, назвы ежы, наркотыкаў, спіртнога, адцягненых паняццяў, дзеянняў, працэсаў, станаў і інш. (4, с. 224).

Такім чынам, сучасныя аўтары з-за жадання найбольш эфектна падаць свой матэрыял сталі празмерна захапляцца жаргоннай лексікай. Функцыянальнае прызначэнне жарганізмаў – быць сродкам неафіцыйных зносін людзей. Гэтыя словы ў большай ступені адчуваюць уплыў такіх сацыяльных з’яў, як мода. Жаргон – мова вусная. Шырокае ўжыванне такой лексікі ў перыядычным друку агрубляе мову і супярэчыць культуры маўлення.

Літаратура

1. Борисова, Е. Г. О некоторых особенностях современного жаргона молодёжи // Русский язык в школе. – № 3. – 1981.
2. Вялікі матэрыял па выкарыстанню слоў *круты*, *разборка* і інш. сабраны В. Г. Кастамаравым. Гл.: Костомаров, В. Г. Языковой вкус эпохи: Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа. – Санкт-Петербург, 1999.
3. Пономарёв, В. Т. Бизнес-сленг для “новых русских”. Словарь-справочник. – Донецк, 1996.
4. Толкач, А. А. Маладзёжны слэнг // Культура мовы і грамадства: матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн., 2002.